

Checklist Sexting

Werk je met jongeren die online seksueel actief zijn en wil je op een positieve manier in gesprek over sexting, om zo het risico op online grensoverschrijding te verminderen? Deze tips helpen je op weg.

Rutgers

Seks, verliefdheid en relaties behoren tot de leukste dingen in het leven. Daarmee experimenteren hoort bij jong zijn - ook online. Maar als het over jongeren en sexting gaat, hebben we het al snel over gevaren en risico's. Dat is begrijpelijk, want jongeren zijn kwetsbaar. Natuurlijk willen wij hen beschermen tegen risico's die ze soms zelf nog niet kunnen overzien.

Toch is veruit het meeste online seksueel gedrag voor jongeren heel leuk en normaal. Eén op de drie jongeren gebruikte in het afgelopen jaar bijvoorbeeld een dating-app, één op de zes ontmoette de laatste sekspartner online en één op de acht jongeren heeft wel eens een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf naar iemand gestuurd.

Binnen relaties worden online media heel vaak gebruikt om met elkaar te communiceren. Jongeren vinden het vaak makkelijker de eerste stappen in een relatie online te zetten: iemand laten weten dat je hem of haar leuk vindt of een afspraak maken voor een date.

Checklist Sexting

Wat is sexting precies?

Sexting is het sturen en ontvangen van naaktfoto's, naakt filmpjes of sexy berichtjes met je mobiele telefoon, tablet of computer. Sexting gebeurt altijd in vertrouwen.

Ongewenste vormen

- **Ongewenste sexting:** zonder instemming van afgebeelde persoon vervaardigen en/of verspreiden van seksueel getint beeldmateriaal. Dit wordt ook 'shame-sexting' genoemd.
- **Sextortion:** chanteren (afpersen) met verspreiding van een naaktfoto of -filmpje.
- **Wraakporno:** na ruzie in een vriendschap of na het verbreken van een relatie kan wraak het motief zijn om naaktbeelden, soms met persoonsinformatie, door te sturen of online te plaatsen.
- **Exposen:** het verspreiden van iemands naaktbeelden, soms in combinatie met persoonsinformatie, om diens reputatie te schaden of te pesten.
- **Grooming:** het, meestal door volwassenen, online verleiden van minderjarigen om seks met ze te hebben of voor geldelijk gewin (loverboys).
- **Cyberpesten:** een vorm van pesten via sociale media. Voorbeelden: verspreiden van intiem beeldmateriaal, nepaccounts maken, haattweets of bedreigingen sturen, vervelende berichten versturen, mensen uitsluiten van groepen of online leugens vertellen over andere mensen.

Wanneer is sexting strafbaar?

Sexting door minderjarigen wordt in Nederland bij wederzijds goedvinden nu nog gedoogd (formeel gezien valt dit onder art. 240b Sr). In de nieuwe Wet Seksuele misdrijven wordt dit aangepast en wordt sexting niet strafbaar in een gelijkwaardige situatie tussen leeftijdsgenoten en als het beeldmateriaal uitsluitend bestemd is voor privégebruik. Het zonder toestemming verspreiden van (of dreigen met) seksueel getint beeldmateriaal is wel strafbaar. Ook online pesten, zoals iemand kwetsen, beledigen of belachelijk maken kan strafbaar zijn.

Tips praten over sexting

voor professionals

1

Hou het positief

Door op een positieve manier over sexting te praten, geef je jongeren de ruimte en de woorden om ook op een positieve manier over sexting te praten.

2

Leg accent op veilige sexting

Veel jongeren zijn zich bewust van de risico's en zijn bang om fouten te maken. Leg het accent op hoe je zo veilig mogelijk aan sexting kan doen. Gelijkwaardigheid, vertrouwen en wederzijdse instemming zijn hierbij belangrijk. Benoem ook respect en privacy, jongeren vinden dit zelf ook belangrijk.

3

Bespreek gendernormen en doorbreek de dubbele moraal

Het is voor niemand leuk als er zonder toestemming sexy (naakt)beelden verspreid worden. Maar voor meiden is het vaak vervelender dan voor jongens, omdat er door de omgeving veel harder over geoordeeld wordt. Die dubbele moraal, waarin meiden de grenzen moeten bewaken, en waarin ze binnen de nauwe lijntjes moeten blijven van wel sexy maar niet seksueel, moet op de schop. Beoordeel jongens en meiden niet anders voor hetzelfde gedrag. Hierdoor versterk je het seksueel zelfbeeld van meiden door te laten merken dat meiden net zo goed seksueel actief mogen zijn en versterk je jongens door hen te zien als volwaardige mensen met eigen verantwoordelijkheden.

4

Sexting is leuk 😊... doorsturen niet ☹️

Helaas gebeuren online soms ook dingen die minder leuk zijn. Daarom zeggen volwassenen al snel: doe maar niet! Dit advies is goed bedoeld, toch is het geen effectieve opvoedingsstrategie. Experimenteren met seksualiteit hoort bij een gezonde ontwikkeling van pubers en jongvolwassenen. Het respecteren van ieders grenzen moet daar een vanzelfsprekend onderdeel van zijn, ook online. Ook legt men de schuld te makkelijk bij het slachtoffer in plaats van de dader. Als het toch mis gaat, kan een slachtoffer nog meer schaamte en schuldgevoel ervaren, waardoor zij of hij er niet over durft te praten en meer chantabel wordt. Als materiaal zonder toestemming verspreid wordt, ligt de schuld bij degene die het verspreidt, niet bij degene die het in vertrouwen gemaakt en gedeeld heeft.

voor jongeren

Tips sexting: hoe doe je dat? En hoe hou je het leuk voor iedereen?

- 1** Check eerst bij de ander of het sturen van een naaktfoto of film oké is.
- 2** Spreek met elkaar af om foto's of films niet te delen met anderen. Het is privé.
- 3** Als het niet oké voelt, of als je twijfelt: doe het dan niet. Luister naar je gevoel.
- 4** Probeer je grenzen op tijd aan te geven. Ga nooit verder dan je eigenlijk wil.
- 5** Zorg ervoor dat je zeker weet met wie je samen aan sexting doet.
- 6** Heb respect voor jezelf en voor de ander.
- 7** Gaat er toch iets mis? Je hoeft je echt niet te schamen. Praat er over!

**Naaktfoto's
versturen
naar iemand
die je
vertrouwt
kan.**

**Doorsturen
mag niet.**

Check over de grens?

Gebruik deze checklist om te bepalen of online seksactiviteiten horen bij een gezonde seksuele ontwikkeling van de jongere, of dat er (mogelijk) sprake is van risicovol of grensoverschrijdend gedrag waarbij moet worden ingegrepen.

1

Vindt iedereen het leuk?

Jongeren vinden sexting vaak gewoon leuk en als iedereen er plezier aan beleeft, is er niks aan de hand. Je hoeft je pas zorgen te maken als iemand je bijvoorbeeld vertelt dat zij of hij online seks heeft die niet zo leuk is. Of gevraagd wordt iets te doen waar zij of hij eigenlijk geen zin in heeft.

2

Doet iedereen vrijwillig mee en dringt niemand aan?

Jongeren moeten de online seks niet alleen leuk vinden, maar ook altijd hun grenzen zelf aan kunnen geven. Je hoeft dus pas in te grijpen als je bijvoorbeeld merkt dat iemand gechanteerd wordt met beelden die zij of hij eerder vrijwillig heeft verstuurd. Of dat jongeren sexy foto's van anderen onderling delen.

3

Heeft iedereen evenveel te zeggen over wat er gebeurt?

Bij bijvoorbeeld een groot leeftijdsverschil, manipulatie, of seksuele handeling voor financiële compensatie, is er vaak niet meer sprake van gelijkwaardigheid en kunnen macht en controle een rol spelen. Wees daarom alert als je bijvoorbeeld merkt dat jongeren online seksueel getinte berichten sturen naar veel jongere of veel oudere mensen. Of dat iemand online wordt benaderd, die kwetsbaar is voor manipulatie (bijvoorbeeld door een ontwikkelingsachterstand).

4

Past het gedrag bij de leeftijd en ontwikkeling?

Of je je zorgen moet maken over het gedrag, hangt af van de leeftijd en ontwikkeling van de betrokken jongeren. Het plaatsen van sexy selfies op Instagram is meestal een manier voor jongeren om hun identiteit vorm te geven. Je kunt hier een oordeel over hebben, maar het past bij de leeftijd. Zijn piemel via de webcam laten zien aan een leeftijdgenoot kan gezond experimenteergedrag zijn van een 15-jarige jongen, zolang dat binnen de kaders van de andere punten gebeurt.

5

Past het gedrag bij de context?

Net als offline, moet online seksueel gedrag passen bij de context. Op school gelden er andere regels dan thuis. In de ene cultuur gelden ook andere normen dan in de andere. Als twee (of meer) mensen onderling seksueel getinte berichten of foto's willen uitwisselen is dat prima als er sprake is van privacy aan beide kanten. Maar het moet bijvoorbeeld niet gebeuren in een groepschat of een openbare chat, waar anderen zich eraan kunnen storen of beeldmateriaal ongewenst wordt gedeeld.

6

Heeft iedereen respect voor zichzelf en voor de ander?

Jongeren kunnen de gevolgen van hun gedrag niet altijd overzien. Ook al doen ze dingen vrijwillig en vinden ze het leuk, sommig gedrag is toch riskant of gevaarlijk. Als jongeren bijvoorbeeld zelfgemaakt beeldmateriaal uploaden naar een openbare website, kan dat hen nog jaren achtervolgen. Of als jongeren ontvangen naaktbeelden zomaar doorsturen naar anderen of iemand online pesten, kwetsen of belachelijk maken, is er sprake van grensoverschrijdend gedrag dat zelfs strafbaar is.

Bronnen

- Frans, E., & Franck, T., Vlaggensysteem (2010). Reageren op seksueel (grensoverschrijdend gedrag) van kinderen en jongeren, Sensoa.
- Graaf, H., de, Borne, M. van den, Nikkelen, S., Twisk, D. & Meijer, S. (2017). Seks onder je 25e: seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2017. Delft: Eburon.
- Naezer, M., & Krebbekx, W. (2019), Sexting vanuit het perspectief van jongeren: lessen voor de professionele praktijk, Tijdschrift voor seksuologie, 43-2.
- Naezer, M., & Oosterhout, L. van (2019). Sharing is caring? Jongeren, sexting en de ongewenste verspreiding van sexy beeldmateriaal. Radboud Universiteit & Jong & Je Wil Wat.
- Pubers in beeld. Leidraad afdoening sextingzaken van het Openbaar Ministerie en Politie. PDF/Download 1-1-2017.

© Rutgers 2020

Rutgers